

EXAMENREGLEMENT

havo en vwo

Geldend voor de scholen die vallen onder het Christiaan Huygens College:

Uitgave augustus 2018,

Geldig voor het cohort dat in augustus 2017 start in 4 havo of 4 vwo.
Tevens geldig voor het cohort dat in augustus 2018 start in 4 havo of 4 vwo.

Inhoudsopgave	1
I ALGEMENE BEPALINGEN	3
<i>Artikel 1: algemeen</i>	3
<i>Artikel 2: toelating tot het eindexamen</i>	4
<i>Artikel 3: afnemen eindexamen</i>	4
<i>Artikel 4: indeling eindexamen</i>	4
<i>Artikel 5: onregelmatigheden</i>	4
<i>Artikel 6: commissie van beroep</i>	5
<i>Artikel 7: geheimhouding</i>	5
II INHOUD VAN HET EINDEXAMEN	6
<i>Artikel 8: examenprogramma</i>	6
<i>Artikel 9: begrenzing vakkenkeuze kandidaten</i>	6
III REGELING VAN HET EINDEXAMEN	7
A) ALGEMEEN	7
<i>Artikel 10: examenreglement en programma van toetsing en afsluiting</i>	7
B) SCHOOLEXAMEN	7
<i>Artikel 11: schoolexamen</i>	7
<i>Artikel 12: indeling schoolexamen</i>	7
<i>Artikel 13: beoordeling</i>	7
<i>Artikel 14: examenstof</i>	9
<i>Artikel 15: toetsen</i>	9
<i>Artikel 16: handelingsdelen</i>	9
<i>Artikel 17: profielwerkstuk</i>	9
<i>Artikel 18: het examendossier</i>	10
<i>Artikel 19: uitstel van toetsen bij ziekte of overmacht</i>	10
<i>Artikel 20: herkansen van toetsen</i>	11
<i>Artikel 21: regels voor een goede gang van zaken tijdens toetsen van het schoolexamen</i>	11
<i>Artikel 22: absentie bij de lessen</i>	12
<i>Artikel 23: afronding van het schoolexamen</i>	12
<i>Artikel 24: bemiddelingscommissie schoolexamen</i>	12
<i>Artikel 25: slotbepaling schoolexamen</i>	13
C) CENTRAAL EXAMEN	13
<i>Artikel 26: het centraal examen</i>	13
<i>Artikel 27: regels omtrent het centraal examen</i>	13
<i>Artikel 28: cijfergeving</i>	14
<i>Artikel 29: verhindering centraal examen</i>	15
<i>Artikel 30: eindcijfer eindexamen</i>	15
<i>Artikel 31: vaststelling uitslag</i>	15
<i>Artikel 32: uitslag</i>	16
<i>Artikel 33: herkansing cse</i>	17
<i>Artikel 34: diploma en cijferlijst</i>	17
IV OVERIGE REGELINGEN	18
<i>Artikel 35: afwijking wijze van examineren</i>	18
<i>Artikel 36: bewaren examenwerk</i>	18
<i>Artikel 37: slotbepalingen</i>	18

I ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1: algemeen

Examenreglement

- 1.1. Dit Examenreglement omvat procedurele en organisatorische regelingen ter uitvoering van het schoolexamen en het centraal eindexamen alsmede inhoudelijke bepalingen.
- 1.2. Het examenreglement wordt vastgesteld door het bevoegd gezag.
- 1.3. Het examenreglement treedt in werking op 1 augustus 2017.
- 1.4. Indien daarvoor aanleiding is kan het bevoegd gezag het reglement tussentijds wijzigen.

Begripsbepalingen en verklaring van afkortingen

In dit reglement wordt verstaan onder:

De wet	De wet op het voortgezet onderwijs van 1963. Laatstelijk gewijzigd Stb 251 jaargang 2006.
Het besluit Reglement Minister Inspectie	Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Dit examenreglement van het Christiaan Huygens College. Onze minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. De inspectie, bedoeld in artikel 1 van de Wet op het onderwijstoezicht.
Bevoegd gezag Directeur	Het bestuur van het Christiaan Huygens College. De directeur van de locatie waar het examen wordt afgelegd, of diens plaatsvervanger.
Hoofd van de afdeling	Het lid van de schoolleiding verantwoordelijk voor het leerjaar van de kandidaat.
Kandidaat	Een ieder die door het bevoegd gezag tot het eindexamen wordt toegelaten.
Ouders	Waar in dit reglement gelezen wordt 'ouders' kan, indien van toepassing ook gelezen worden: voogden of verzorgers.
Gecommitteerde	Een gecommitteerde in de zin van artikel 29, derde lid van de wet, belast met het toezicht op het eindexamen of een deel daarvan.
Examinator Staatsexamencommissie Eindexamen Examenstof Schoolexamen (SE)	De docent die is belast met het afnemen van het examen. Een commissie als bedoeld in artikel 60 van de wet. Een examen in het eindexamenbesluit. De aan de kandidaat te stellen eisen. Deel van het eindexamen waarvoor de school verantwoordelijk is wat inrichting en opgaven betreft.
Centraal examen (CSE)	Centraal Schriftelijk Examen (CSE), deel van het eindexamen waarvoor Onze Minister verantwoordelijk is wat inrichting en opgaven betreft.
Herkansing Vakken Toets	Het opnieuw deelnemen aan een toets van het SE of CSE. Vakken en andere programmaonderdelen. Een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten, of een praktische opdracht.
Profieldeel	Groep van vakken die tot één van vier verplicht te kiezen vakkencombinaties behoren. <i>De mogelijke profielen zijn:</i> <ul style="list-style-type: none"> - Cultuur en Maatschappij - Economie en Maatschappij - Natuur en Gezondheid - Natuur en Techniek

Profielwerkstuk	Afsluitende opdracht met een presentatie waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn voor één of meer vakken van het eindexamen.
Gemeenschappelijk deel	Vakken waarin alle leerlingen – ongeacht het door hen gekozen profiel – examen afleggen.
Handelingsdeel	Totaal van de verplichte activiteiten voor een vak die niet met een cijfer worden gewaardeerd, maar naar behoren dienen te worden afgerond met als kwalificatie voldoende of goed.
Examendossier	Document met overzicht van alle opdrachten en resultaten van theoretische en praktische toetsen alsmede handelingen die meetellen voor het eindexamen en het profielwerkstuk.
Normatieve studielast	Het vastgesteld aantal klokuren dat een leerling in totaal geacht wordt te werken voor een vak gedurende de bovenbouwperiode (2 jaren voor Havo; 3 jaren voor vwo).
ANW	Algemene Natuur Wetenschappen.
CKV	Culturele en Kunstzinnige Vorming.
LO	Lichamelijke Opvoeding.
NLT	Natuur Leven en Technologie.

Artikel 2: toelating tot het eindexamen

1. Het bevoegd gezag stelt de leerlingen van de school in de gelegenheid ter afsluiting van de opleiding een eindexamen af te leggen.
2. Het bevoegd gezag kan tot het eindexamen toelaten kandidaten die niet als leerling van de school zijn ingeschreven, zoals beschreven in het eindexamenbesluit.

Artikel 3: afnemen eindexamen

1. De directeur bijgestaan door het hoofd van de afdeling en de examinatoren neemt onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het eindexamen af.
2. De directeur wijst een van de personeelsleden van de school aan tot secretaris van het eindexamen.

Artikel 4: indeling eindexamen

1. Het eindexamen kan voor ieder vak bestaan uit:
  - a. een schoolexamen;
  - b. een centraal examen;
  - c. zowel een schoolexamen als een centraal examen.
2. Het schoolexamen vwo en havo omvat mede een profielwerkstuk.
3. Het profielwerkstuk heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Ten minste één van deze vakken heeft een omvang van 400 uur of meer voor vwo en 320 uur of meer voor havo.
4. Het bevoegd gezag bepaalt het tijdstip van aanvang van het schoolexamen.

Artikel 5: onregelmatigheden

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het eindexamen aan bedrog of enige andere onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen.
2. De maatregelen bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen worden kunnen zijn:
  - a. het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of voor een toets van het centraal examen;
  - b. het ontzeggen van de deelname of verdere deelname aan een of meer toetsen of herkansingen van het schoolexamen of toetsen van het centraal examen. Ontzegging van verdere deelname aan het schoolexamen houdt uitsluiting van deelname aan het centraal examen in;

- c. het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of toetsen van het centraal examen;
  - d. het bepalen dat het diploma en de cijferlijst slechts kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.
Indien het hernieuwd examen bedoeld in de vorige volzin betrekking heeft op een of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in het volgend tijdvak van het centraal examen, dan wel ten overstaan van de staatsexamencommissie.
3. Een besluit tot uitsluiting wordt genomen door de directeur, nadat deze de kandidaat, het hoofd van de afdeling en de bij het bedrog of de onregelmatigheid betrokken examinatoren en/of andere docenten of toezichthouders heeft gehoord. De kandidaat kan zich door een door hem aan te wijzen meerderjarige laten bijstaan. De directeur deelt zijn beslissing mede aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt tevens gewezen op het bepaalde in het vierde lid. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is.
  4. De kandidaat kan tegen zo'n beslissing van de directeur in beroep gaan bij de in artikel 6 genoemde commissie van beroep. Het beroep wordt binnen vijf dagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht, schriftelijk bij de commissie van beroep ingesteld. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken op het beroep, tenzij zij de termijn met redenen omkleed heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen onverminderd het bepaalde in de laatste volzin van het tweede lid. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mede aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is, aan de directeur en aan de inspectie.
  5. Als onregelmatigheid wordt ook beschouwd:
    - Ongeoorloofd verzuim bij een schoolexamen;
    - Het niet tijdig inleveren van een praktische opdracht of niet tijdig voldoen aan een handelingsdeel.
  6. De directeur is bevoegd, het hoofd van de afdeling en verdere betrokkenen gehoord hebbende, passende maatregelen te treffen ten aanzien van de kandidaat die zich in het kader van het schoolexamen niet gedraagt als redelijkerwijs van hem mag worden verwacht.

Artikel 6: commissie van beroep

1. Er is een commissie van beroep, die alle gevallen van beroep behandelt, met inachtneming van de desbetreffende artikelen van dit reglement en het reglement van de commissie van beroep.
2. Het bezwaar moet schriftelijk worden ingediend bij het volgende adres:
Commissie van Beroep
Postbus 701
5201 AS 's-Hertogenbosch

Artikel 7: geheimhouding

1. Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van dit besluit en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van dit besluit de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

II INHOUD VAN HET EINDEXAMEN

Artikel 8: examenprogramma

1. Onze Minister stelt examenprogramma's vast waarin zijn opgenomen een omschrijving van de examenstof voor ieder eindexamenvak, welk deel van de examenstof centraal zal worden geëxamineerd en over welke examenstof het schoolexamen zich uitstrekt, en het aantal en de tijdsduur van de toetsen van het centraal examen. Tevens kunnen in een examenprogramma zijn opgenomen voorschriften betreffende de aard, de omvang, het aantal, de beoordeling en de weging van de onderdelen van het schoolexamen.

Artikel 9: begrenzing vakkenkeuze kandidaten

1. De kandidaten kiezen in welke vakken zij examen willen afleggen. Voor leerlingen geldt deze keuze voor zover het bevoegd gezag hen in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden.
2. De kandidaten kunnen voor zover het bevoegd gezag hun dat toestaat, in meer vakken of niet-verplichte delen van de examenstof examen afleggen dan in de vakken en examenstof die ten minste tezamen een eindexamen vormen.

III REGELING VAN HET EINDEEXAMEN

A) ALGEMEEN

Artikel 10: examenreglement en programma van toetsing en afsluiting

1. Het bevoegd gezag stelt jaarlijks voor 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting vast. In het programma van toetsing en afsluiting (pta) wordt in elk geval aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma op het schoolexamen worden getoetst, de verdeling van de examenstof over de toetsen van het schoolexamen, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, alsmede de regels die aangeven op welke wijze het eindcijfer voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.
2. Het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting worden door de directeur voor 1 oktober toegezonden aan de inspectie en kenbaar gemaakt aan de kandidaten via de website van de school.
3. Het examenprogramma wordt door de Minister vastgesteld.

B) SCHOOLEXAMEN

Artikel 11: schoolexamen

1. Het schoolexamen staat niet onder toezicht van door Onze Minister aan te wijzen gecommiteerden.
2. Het schoolexamen bestaat uit:
  - theoretische toetsen;
  - praktische opdrachten;
  - een profielwerkstuk;
  - handelingsdelen.
3. Het schoolexamen wordt evenwichtig opgebouwd vanaf het vierde leerjaar. De inhoud en de resultaten ervan worden neergelegd in het examendossier.
4. In het 4e leerjaar van het vwo tellen voor het schoolexamen alleen toetsen mee voor de vakken: maatschappijleer, CKV en LO.
5. Het schoolexamen eindigt minstens 8 dagen voor de aanvang van het centraal examen.

Artikel 12: indeling schoolexamen

1. In de examenklas -het hoogste leerjaar van de betreffende afdeling- start de leerling met voor elk vak een cijfer uit het voor-examenjaar. Dat cijfer is, in 1 decimaal nauwkeurig, het eindcijfer van het voorgaande leerjaar. Uitwerking daarvan staat vermeld in het pta, indien dat van toepassing is.
2. In het hoogste leerjaar worden de theoretische toetsen voor het schoolexamen afgenomen in drie, evenwichtig over het jaar verdeelde, toetsperioden.
3. Voor een vak waarin geen centraal examen wordt afgelegd bepaalt het bevoegd gezag het tijdstip waarop het schoolexamen wordt afgesloten.

Artikel 13: beoordeling

1. De docent die belast is met het verzorgen van onderwijs aan een kandidaat in enig jaar waarover het schoolexamen zich uitstrekt, treedt in dat jaar op als examinerator. De examinerator stelt de beoordeling van de prestaties van de in het programma van toetsing en afsluiting genoemde onderdelen vast.
2. Bij een onderdeel dat schriftelijk wordt geëxamineerd stelt de examinerator het cijfer vast op basis van een correctievoorschrift.
3. Praktische opdrachten en opdrachten uit de handelingsdelen worden vooraf schriftelijk verstrekt aan de kandidaat. In de opdracht wordt ook meegedeeld wat de beoordelingscriteria zijn.

4. Elke theoretische toets of praktische opdracht wordt gewaardeerd met een cijfer uit de schaal van cijfers van 1 tot en met 10 met daartussen liggende cijfers met 1 decimaal. In deze schaal van cijfers komt aan de gehele cijfers 1 tot en met 10 de volgende betekenis toe:

1 = zeer slecht	6 = voldoende
2 = slecht	7 = ruim voldoende
3 = zeer onvoldoende	8 = goed
4 = onvoldoende	9 = zeer goed
5 = bijna voldoende	10 = uitmuntend

Handelingsdelen moeten "naar behoren" worden afgerond (met als kwalificatie voldoende of goed).

5. Het gewogen gemiddelde van de in het programma van toetsing en afsluiting genoemde toetsen en het gewogen gemiddelde van de daarin vermelde praktische opdrachten worden bepaald op een decimaal nauwkeurig. Die gemiddelden vormen de basis van het eindcijfer van het schoolexamen. Op basis van de bepaalde verhouding van de relatieve zwaarte van beide componenten in het betreffende vak wordt vervolgens berekend wat het eindcijfer bedraagt. Het eindcijfer van het schoolexamen wordt afgerond op één decimaal. Is het schoolexamen tevens eindcijfer ten behoeve van het toepassen van de slaag/zakregeling dan wordt het gewogen gemiddelde cijfer van toetsen en praktische opdrachten afgerond tot een geheel getal waarbij 0,45 of meer wordt afgerond naar boven.
6. De examinerator stelt de kandidaat zo spoedig mogelijk in kennis van het cijfer, dat deze voor een toets of praktische opdracht heeft behaald. Ook aan de secretaris wordt dit cijfer zo spoedig mogelijk doorgegeven.
7. De directeur rapporteert na iedere toetsperiode aan de kandidaat die het schoolexamen aflegt en aan de ouders, omtrent de voortgang van het schoolexamen. Daarbij worden minimaal de cijfers van de theoretische en praktische toetsen van de betreffende periode vermeld. Tevens wordt een voortschrijdend gemiddelde van de resultaten per vak aan de rapportage toegevoegd.
8. Het vak LO dient met "voldoende" of "goed" te worden afgesloten. Deze beoordeling gaat uit van de mogelijkheden van de leerling. Het vak CKV wordt vanaf augustus 2017 beoordeeld met een cijfer, dat wordt opgenomen in het combinatiecijfer.
9. Gymnasium leerlingen volgen het vak CKV niet. Het cultuuronderwijs voor deze leerlingen is opgenomen in het programma van een der klassieke talen: Latijnse taal en cultuur (LATC) of Griekse taal en cultuur (GRTC).
10. Het eindcijfer voor het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van alle cijfers voor toetsen en/of praktische opdrachten. De examinerator deelt het eindcijfer voor het schoolexamen tijdig aan de kandidaat mee. De kandidaat controleert de juistheid van dit cijfer.
11. Tot uiterlijk 8 dagen voor de aanvang van het centraal examen kunnen eventuele berekeningsfouten en andere onjuistheden worden hersteld. Daarna is wijziging van het eindcijfer voor het schoolexamen in het algemeen niet meer mogelijk.
12. Voor het eindcijfer voor het schoolexamen bezigt de examinerator getallen als genoemd in het 4e lid. Indien een cijfer tengevolge van middelen van de cijfers van schoolexamens een cijfer met twee decimalen is, wordt de tweede decimaal indien deze 4 of lager is naar beneden afgerond en indien deze 5 of hoger is naar boven afgerond. (Voorbeeld: 6,45 levert 6,5 als eindcijfer voor het schoolexamen)
13. De examinerator levert de eindcijfers voor het schoolexamen voor of op een door de directeur te bepalen datum in. Deze datum, die in januari of februari bekend zal worden gemaakt, ligt minstens 10 dagen voor de aanvang van het centraal examen. Hiervan kan niet worden afgeweken, tenzij de directeur, in een individueel geval, op bijzondere gronden, dispensatie verleent.

14. De directeur maakt voor de aanvang van het centraal examen in ieder geval aan de kandidaat bekend:
  - a. welke cijfers hij heeft behaald voor het schoolexamen;
  - b. de beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld.

Artikel 14: examenstof

1. De leerstofomschrijving voor het schoolexamen is globaal vastgelegd in "Examenprogramma's VO, vwo en havo", uitgegeven door het ministerie van OCW.
2. Het schoolexamen wordt ingesteld overeenkomstig hetgeen voor ieder vak afzonderlijk in het programma van toetsing en afsluiting is aangegeven, met dien verstande dat afwijkingen, ook van de genoemde data of perioden, zo die wenselijk of noodzakelijk zouden blijken, worden voorbehouden. Van zodanige afwijkingen stelt de directeur de kandidaten zo spoedig mogelijk in kennis.

Artikel 15: toetsen

1. Onder een toets kan begrepen worden:
  - a. een schriftelijk werk;
  - b. een spreekbeurt, of andersoortige presentatie als discussie, computer- of videopresentatie;
  - c. een mondeling onderzoek;
  - d. een practicum;
  - e. een kijk- en luistervaardigheidstoets;
  - f. een praktische opdracht.
2. Bij schriftelijk werk stelt de examinerator de opgaven vast na overleg met een vakcollega. De normen die gehanteerd worden bij de beoordeling van een schriftelijk werk worden voor of na de toets door de examinerator, bij voorkeur in overleg met een vakcollega, vastgesteld.
3. Een mondeling onderzoek kan worden afgenomen door één of twee docenten.
4. De laatste toets van de vakken die in het laatste leerjaar worden afgerond, mag niet eerder dan 8 weken voor de aanvang van het centraal examen worden afgenomen.

Artikel 16: handelingsdelen

1. In het programma van toetsing en afsluiting worden de aard en inhoud van de handelingsdelen van de betreffende vakken bekend gemaakt.
2. Voor bepaalde vakken moeten handelingsdelen met een resultaat "naar behoren" zijn afgerond (met als kwalificatie voldoende of goed), maar voor de eerstvolgende toets van dat vak. Indien hieraan niet is voldaan, kan de kandidaat het recht op herkansing voor het betreffende vak, in de betreffende periode, worden ontnomen.
3. Aan de kandidaten worden schriftelijk richtlijnen en beoordelingscriteria ter hand gesteld bij het opdragen van handelingen.
4. Tot de handelingsdelen worden, tenzij het pta anders vermeldt, ook gerekend de opdrachten voor het vak godsdienst of levensbeschouwing en de opdrachten voor het toekomstdossier. Bevordering is mogelijk als voor het einde van het cursusjaar deze opdrachten "naar behoren" zijn afgerond.

Artikel 17: profielwerkstuk

1. Het schoolexamen omvat mede een profielwerkstuk.
2. Het profielwerkstuk heeft betrekking op tenminste 1 vak dat deel uitmaakt van het totale pakket vakken van de leerling. Dat vak moet een zogeheten groot vak zijn. Een groot vak heeft op de havo een omvang van minimaal 320 uur en op het vwo minimaal 400 uur.

3. De begeleidende examinator beoordeelt het profielwerkstuk. Als het profielwerkstuk betrekking heeft op maar één vak, betreft de examinator een sectiegenoot in de beoordeling. Als het werkstuk betrekking heeft op twee vakken, betreft de examinator bij de beoordeling de docent van het andere vak.
4. In het pta is de herkansingsmogelijkheid en de definitieve vaststelling van het cijfer voor het profielwerkstuk vastgelegd.
5. Het cijfer toegekend voor het profielwerkstuk wordt samen met het onderwerp en het vak (de vakken) afzonderlijk vermeld op de cijferlijst behorend bij het diploma
6. Het cijfer voor het profielwerkstuk telt mee binnen het combinatiecijfer. (Zie artikel 32)
7. Aan de kandidaten worden richtlijnen en beoordelingscriteria voor het maken van een profielwerkstuk bekend gemaakt in de elektronische leeromgeving.

Artikel 18: het examendossier

1. Het schoolexamen wordt opgebouwd vanaf het vierde leerjaar. De inhoud ervan wordt vastgelegd in het examendossier. Het examendossier bevat tevens een schriftelijke weerslag van de resultaten van alle onderdelen van het schoolexamen: theoretische toetsen, praktische opdrachten, handelingsdelen en profielwerkstuk.
2. De examinator meldt binnen een termijn van een week na de bespreking van een toets of praktische opdracht het resultaat per kandidaat op de door de directeur aangegeven wijze.
3. Het gestelde in het tweede lid is tevens van toepassing op:
  - a. een in het programma van toetsing en afsluiting weergegeven handelingsdeel;
  - b. een door de kandidaat afgelegde herkansing;
  - c. de beoordeling van het profielwerkstuk.
4. De in lid 2 en 3 genoemde meldingen resulteren in het in lid 1 bedoelde examendossier.
5. Na iedere periode in het voorlaatste leerjaar en na de toetsweken in het hoogste leerjaar ontvangt de kandidaat in zijn examendossier een overzicht van de behaalde resultaten.
6. De examinator bewaart tot een half jaar na het verlaten van de school door de betrokken kandidaat een exemplaar van de opgaven van elke voor het schoolexamen meetellende toets of praktische opdracht met de wijze waarop de beoordeling tot stand is gekomen.
7. Het schoolexamenwerk is ter inzage voor leerlingen en/of hun ouders tot het moment dat het periodecijfer definitief vaststaat. Daarna vernietigt de docent het werk, tenzij de betreffende sectie een andere regeling heeft opgenomen in het PTA
8. De kandidaat legt een toekomstdossier, een kunstdossier (voor CKV) en een dossier LO aan en is daarvan houder. De eisen omtrent inhoud van de dossiers is opgenomen in het PTA. Indien de kandidaat een of meer nog te beoordelen dossieronderdelen niet kan overleggen, dan worden deze onderdelen als niet voltooid beschouwd.
9. De kandidaat is houder van het profielwerkstuk. De examinatoren van profielwerkstukken leggen schriftelijk hun beoordeling vast volgens door het bevoegd gezag daartoe aangegeven richtlijnen.

Artikel 19: uitstel van toetsen bij ziekte of overmacht

1. Indien een kandidaat door ziekte, of door een andere vorm van overmacht, absoluut verhinderd is aan een onderdeel van het schoolexamen deel te nemen, moet dit tijdig, in ieder geval voor de aanvang van dat onderdeel, worden gemeld aan de directeur (via het hoofd van de afdeling, de administratie of de conciërge). Zodra de kandidaat weer op school komt, levert hij bij de administratie een verklaring in, indien voorgeschreven ondertekend door een der ouders / wettelijk vertegenwoordiger, waarin de dwingende redenen van absentie zo uitvoerig mogelijk uiteengezet worden. De school kan haar ARBO-dienst verzoeken de

betreffende kandidaat te (laten) bezoeken. Van het oordeel van de ARBO-arts is afhankelijk of de afwezigheid als wettig beschouwd wordt.

2. Als een kandidaat wegens een van de onder lid 1 genoemde redenen een onderdeel van het schoolexamen niet kan doen op het daarvoor vastgestelde tijdstip, dan wordt de kandidaat in de gelegenheid gesteld het betreffende onderdeel alsnog af te leggen.
3. Een kandidaat die in gebreke blijft aan de in lid 1 genoemde verplichtingen te voldoen, wordt geacht ongeoorloofd verzuimd te hebben bij de toets.
4. Een door ziekte of overmacht niet afgelegde toets of praktische opdracht die later wordt ingehaald, kan in principe niet meer worden herkanst.

Artikel 20: herkansen van toetsen

1. Het programma van toetsing en afsluiting vermeldt de herkansingsmogelijkheden.
2. Het herkansen van toetsen wordt centraal geregeld.
3. Het cijfer van een toets die opnieuw is afgelegd, geldt alleen als het hoger is dan het oude cijfer.
4. Het recht tot herkansen kan een kandidaat door de directeur worden ontzegd, indien ongeoorloofd verzuim is geconstateerd.
5. Het recht tot herkansen vervalt eveneens als de kandidaat bij de herkansing absent is.

Artikel 21: regels voor een goede gang van zaken tijdens toetsen van het schoolexamen

1. Schriftelijk werk bij toetsen wordt niet met potlood gemaakt (uitgezonderd tekeningen en grafieken). De kandidaat vermeldt zijn naam op alle in te leveren papieren.
2. Het meenemen van andere dan toegestane (tabellen)boeken en hulpmiddelen is verboden. Tevens is het gebruik van correctietape of correctievloeistof niet toegestaan.
3. Tijdens het uitdelen van de opgaven en tijdens de zitting is er volkomen rust in het examenlokaal. Het is de kandidaat niet geoorloofd zich zonder toestemming van degene die toezicht houdt, uit het examenlokaal te verwijderen.
4. Een kandidaat die meer dan een half uur te laat komt, wordt in principe niet meer toegelaten tot het examenlokaal.
5. Een kandidaat die te laat komt, levert zijn werk in op hetzelfde tijdstip als de andere kandidaten.
6. Tijdens het laatste kwartier van de zitting mogen geen kandidaten meer vertrekken.
7. Aan het einde van de zitting blijft iedere kandidaat zitten tot het werk van alle kandidaten door de examinator, eventueel dienstdoende surveillant, is opgehaald. De kandidaat dient er zelf op toe te zien dat zijn werk, inclusief de eventuele bijlagen, door de examinator c.q. een der surveillanten is ingenomen.
8. Het in de ruimte waar het examen wordt afgenomen bij zich hebben of meenemen van telefoons, mp3 spelers, tablets, smartwatches, computers of daarmee vergelijkbare apparatuur, is niet toegestaan.

Artikel 22: absentie bij de lessen

1. De kandidaten zijn verplicht alle lessen te volgen.
2. Zodra een kandidaat die een of meer lessen heeft verzuimd, weer op school komt, dient hij een verklaring, met redenen omkleed, indien voorgeschreven ondertekend door een der ouders / wettelijk vertegenwoordiger, in te leveren bij de administratie.
3. Een kandidaat die in gebreke blijft aan de in lid 2 genoemde verplichting te voldoen, wordt geacht ongeoorloofd verzuimd te hebben.

Artikel 23: afronding van het schoolexamen

1. Een kandidaat heeft het schoolexamen afgerond indien:
  - alle onderdelen van het combinatiecijfer zijn beoordeeld met het cijfer 4 of hoger;
  - het vak LO is beoordeeld met "voldoende" of "goed";
  - de praktische opdrachten en toetsen van de vakken uit het algemene gedeelte als aangegeven in het programma van toetsing en afsluiting zijn afgelegd en derhalve voor deze vakken een eindcijfer is verkregen;
  - de vakken van het door de kandidaat gekozen profiel zijn getoetst als aangegeven in het programma van toetsing toetsing en afsluiting;
  - de overige onderdelen in het vrije deel die niet betrekking hebben op onderdelen die door de Minister van eindtermen zijn voorzien, naar behoren zijn verricht (zie ook art. 15.4);
  - de overige onderdelen in het vrije deel die door de overheid van eindtermen zijn voorzien en waarvan de kandidaat te kennen heeft gegeven ze te laten betrekken bij de zak/slaagregeling, zijn afgelegd overeenkomstig het programma van toetsing toetsing en afsluiting;
  - de handelingsdelen van de door de kandidaat gevolgde vakken naar behoren zijn verricht.
2. Het schoolexamen wordt afgesloten voor de aanvang van het eerste tijdvak van het CSE.

Artikel 24: bemiddelingscommissie schoolexamen

1. Bij ernstige twijfel aan de juistheid van een beoordeling door een examinator in het kader van het schoolexamen kunnen een kandidaat en/of bij minderjarigheid zijn ouders (verzorgers) beroep aantekenen bij een bemiddelingscommissie. Dit beroep dient schriftelijk binnen drie kalenderdagen na het bekend worden van de beslissing en met redenen omkleed bij de directeur te worden aangetekend.
2. De leden van de bemiddelingscommissie zijn:
  - a. een lid van het college van bestuur;
  - b. de directeur;
  - c. het hoofd van de afdeling;
  - d. de secretaris van het examen;
  - e. een examinator, aan te wijzen door de kandidaat.
3. Indien een beroep betrekking heeft op een beoordeling gedaan door een lid van de bemiddelingscommissie dan neemt dit lid niet aan de beraadslagingen deel.
4. De bemiddelingscommissie hoort de examinator en, indien de schriftelijke toelichting van de kandidaat onvoldoende helder is, de kandidaat.
5. De bemiddelingscommissie kan zich laten bijstaan door een deskundige.
6. De examinator van de kandidaat die een beroep heeft ingesteld, stelt de voorzitter van de bemiddelingscommissie een exemplaar van de desbetreffende toets en het correctiemodel dan wel de beschrijving van de opdracht met de uitgereikte criteria voor beoordeling ter hand. De houder van het werk, zijnde de kandidaat of de examinator, afhankelijk van wat is afgesproken krachtens het bepaalde in art. 18, stelt het werk ter hand van de voorzitter van de bemiddelingscommissie.

7. De bemiddelingscommissie doet een bindende uitspraak en brengt de examinerator en de kandidaat, en indien deze minderjarig is, de ouders, daarvan schriftelijk op de hoogte.
8. Indien de kandidaat niet kan instemmen met het oordeel van de bemiddelingscommissie, dan staat voor de kandidaat beroep open bij de Commissie van Beroep (zie art. 6).
9. Is binnen de in lid 1 gestelde termijn geen beroep aangetekend bij de bemiddelingscommissie dan is het cijfer definitief vastgesteld.

Artikel 25: slotbepaling schoolexamen

1. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de directeur.

C) CENTRAAL EXAMEN

Artikel 26: het centraal examen

1. Het Centraal Examen wordt afgenomen conform de artikelen 36 tot en met 45 en artikel 49 van hoofdstuk IV van het eindexamenbesluit.

Artikel 27: regels omtrent het centraal examen

1. Tijdens een toets van het centraal examen worden aan de kandidaten geen mededelingen van welke aard ook, aangaande de opgaven gedaan. Ook niet als in de opgaven een fout geconstateerd wordt.
2. Voor de zitting wordt gecontroleerd of elke kandidaat aanwezig is.
3. De directeur draagt er zorg voor dat in elk lokaal minimaal twee toezichthouders aanwezig zijn. Per 25 kandidaten is tenminste één toezichthouder aanwezig. Buitenstaanders worden niet tot het examenlokaal toegelaten.
4. Het werk wordt gemaakt op papier, verstrekt door de school. De school verstrekt eveneens kladpapier. Kandidaten mogen geen papier meenemen naar het examenlokaal. Het werk wordt niet met potlood gemaakt. Dit is niet van toepassing op tekeningen of grafieken.
5. De kandidaat vermeldt zijn examenummer en zijn naam op alle in te leveren papieren. Ook vermeldt hij per bladzijde van het gemaakte werk welke plaats deze bladzijde in het geheel van de ingeleverde bladzijden inneemt. Bijvoorbeeld 2 van 4
6. Het meenemen van andere dan toegestane boeken, tabellenboeken en andere hulpmiddelen is verboden. (Een gsm of smartwatch is een niet toegestaan hulpmiddel.) Tevens is het gebruik van correctietape of-vloeistof niet toegestaan.
7. Zonder toestemming van een toezichthouder mag een kandidaat zich gedurende het examen niet van zijn plaats begeven.
8. Tijdens het uitdelen van de opgaven en de zitting dient er volkomen rust in het examenlokaal te heersen.
9. Een kandidaat die te laat komt, mag uiterlijk tot een half uur na het begin van de zitting tot het examenlokaal worden toegelaten. Hij levert zijn werk in op het tijdstip dat voor de andere kandidaten geldt.
10. Kandidaten die meer dan een half uur na de aanvang van de zitting aankomen, mogen niet deelnemen aan deze zitting. Bij een geldige reden, ter beoordeling van de directeur, kunnen zij voor dit vak verwezen worden naar het tweede tijdvak. Op de overige zittingen van het eerste tijdvak dienen zij wel te verschijnen.
11. Een kandidaat die tijdens een zitting onwel wordt, kan onder begeleiding het examenlokaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de directeur of de kandidaat na enige tijd het werk kan hervatten.
  - a. indien de kandidaat het werk na enige tijd hervat, kan na overleg met de inspecteur de gemiste tijd aan het einde van de zitting worden ingehaald;

- b. indien de kandidaat het werk niet kan hervatten, kan de directeur, zo mogelijk mede op grond van een medische verklaring, aan de inspecteur verzoeken te beslissen, dat het voor een deel gemaakte werk ongeldig is;
  - c. de kandidaat mag, indien de inspecteur het werk ongeldig verklaart, in het tweede tijdvak opnieuw aan de desbetreffende zitting deelnemen.
12. Tijdens een zitting van het centraal examen is het een toezichthouder niet geoorloofd andere werkzaamheden te verrichten dan toezicht houden.
  13. Zij die bij het examen toezicht hebben gehouden, maken over het verloop een proces-verbaal op, waarvan het model door de directeur vastgesteld wordt.
    - a. op het proces-verbaal worden de namen van alle kandidaten vermeld die voor het desbetreffende vak in het examenlokaal aanwezig moeten zijn. Per afdeling wordt een apart proces-verbaal gemaakt;
    - b. indien een examen voor een kandidaat aangepast is, wordt dit op het proces-verbaal aangetekend;
    - c. elke toezichthouder dient het proces-verbaal te tekenen;
    - d. op het proces-verbaal wordt het tijdstip vermeld waarop elke kandidaat het lokaal verlaat, als ook het tijdstip waarop de kandidaten die te laat zijn gekomen, zijn begonnen.
  14. De kandidaat levert zijn werk in bij een toezichthouder. Deze controleert het werk op naam en nummer, waarna hij de kandidaat toestaat het examenlokaal te verlaten. Het verdient aanbeveling dat de toezichthouders tevens nagaan of kandidaten niet iets vergeten in te leveren. De kandidaat blijft verantwoordelijk voor het inleveren van zijn gehele werk. Gemaakt werk dat door de kandidaat buiten het examenlokaal is gebracht, mag niet meer worden toegelaten, ook niet wanneer hij buiten het examenlokaal constateert dat hij niet alles heeft gemaakt of ingeleverd.
  15. De aan de kandidaten voorgelegde opgaven van een toets blijven in het examenlokaal tot het (reguliere) einde van de toets. De kandidaten mogen niet binnen een uur na de aanvang van de examenzitting vertrekken.
  16. Kandidaten die voor tijd het examenlokaal verlaten, leveren ook hun opgaven voorzien van hun naam in. Zij kunnen deze opgaven na afloop van de zitting ophalen bij de administratie.
  17. Een kwartier voor het einde van de zitting geeft een daartoe aangewezen toezichthouder dit tijdstip aan. Tijdens het laatste kwartier van de zitting mogen geen kandidaten meer vertrekken.
  18. Aan het einde van de zitting halen de toezichthouders het werk op en een van hen controleert of alle kandidaten hun werk hebben ingeleverd.
  19. Aan het einde van de zitting blijven de kandidaten zitten, totdat een toezichthouder het sein geeft om het examenlokaal te verlaten.
  20. Het werk van de kandidaten, het proces-verbaal en de resterende opgaven worden door een daartoe aangewezen toezichthouder onmiddellijk aan de directeur ter hand gesteld.
  21. De directeur maakt voor de aanvang van het examen de kandidaten uitdrukkelijk opmerkzaam op de belangrijkste voorschriften vastgelegd in de voorgaande leden van dit artikel en op de hoofdzaak van artikel 5.

Artikel 28: cijfergeving

1. De examinerator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg de score voor het centraal examen vast. Indien de examinerator en de gecommitteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommitteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

Artikel 29: verhindering centraal examen

1. Indien een kandidaat, om een naar het oordeel van de directeur geldige reden, is verhinderd bij een of meer toetsen in het tijdvak tegenwoordig te zijn, wordt hem in het tweede tijdvak de gelegenheid gegeven het centraal examen te voltooien indien en voor zover het examenrooster tweede tijdvak dit toestaat
2. Indien de kandidaat in het tweede tijdvak evenzeer verhinderd is, of wanneer hij het centraal examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van de staatsexamencommissie zijn eindexamen te voltooien.
3. De kandidaat meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de directeur aan bij de voorzitter van de desbetreffende staatsexamencommissie. In dat geval deelt de directeur aan de commissie mede welke cijfers de kandidaat voor het schoolexamen en het eventueel reeds afgelegde gedeelte van het centraal examen heeft behaald, alsmede wanneer zich dat voordoet:
  - a. dat ten behoeve van de kandidaat op grond van artikel 35 tweede lid, toestemming is verleend dat met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde dan wel tot het vak Nederlandse taal of enig vak, waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit;
  - b. dat ten behoeve van de gehandicapte kandidaat op grond van artikel 35 eerste lid, toestemming is verleend dat hij het centraal examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan zijn mogelijkheden.

Artikel 30: eindcijfer eindexamen

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De directeur bepaalt het eindcijfer voor een vak op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen. Is dit gemiddelde niet een geheel getal, dan wordt het, indien de cijfers achter de komma 49 of minder zijn, naar beneden afgerond en indien deze 50 of meer zijn, naar boven afgerond.
3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is gehouden, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.
4. Van de cijfers die zijn behaald bij de gelegenheden om de rekentoets af te leggen, geldt het hoogst behaalde cijfer als eindcijfer voor de rekentoets.
5. In afwijking van het vierde lid bepaalt de directeur in overleg met de kandidaat die gebruik heeft gemaakt van de rekentoets ER of van meerdere gelegenheden om de rekentoets af te leggen en gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid, bedoeld in artikel 51a, lid 4 of lid 5 van het Eindexamenbesluit VO, welk van de voor de rekentoets behaalde cijfers geldt als eindcijfer.

Artikel 31: vaststelling uitslag

1. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen de uitslag vast met inachtneming van het bepaalde in artikel 32.
2. De directeur en de secretaris van het eindexamen stellen uit alle eindcijfers van de vakken waarin de kandidaat examen heeft afgelegd een lijst op, zodanig dat de op deze lijst vermelde vakken een eindexamen gymnasium, atheneum of havo vormen dat voldoet aan het bepaalde in artikel 32.
3. Indien dat nodig is om de kandidaat te laten slagen, betrekken de directeur en de secretaris van het eindexamen een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de uitslag.

Artikel 32: uitslag

1. Is vervallen
2. Voor kandidaten op havo en vwo telt de rekentoets niet mee in de slaag/zak regeling en de kernvakregeling.

De kandidaat is geslaagd indien hij de rekentoets heeft afgelegd en niet meer dan één 5 heeft voor de eindcijfers Nederlands, Engels, wiskunde en het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers tenminste 5,5 is en wordt voldaan aan de voorwaarde dat het vak LO beoordeeld is als "voldoende" of "goed" en indien de eindcijfers voldoen aan een van de volgende voorwaarden:

- alles 6 of hoger of;
- één 5 en de rest 6 of hoger of;
- één 4, de rest 6 of hoger en gemiddeld 6,0 of hoger of;
- twee keer 5 of één 5 en één 4, de rest 6 of hoger en gemiddeld 6,0 of hoger.

3. Voorschriften *judicium cum laude*

Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen vwo met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:

- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:

- de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 50, tweede lid van het Eindexamenbesluit VO, en de vakken van het profieldeel, en
- het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en

- b. ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 50.

Een kandidaat is geslaagd voor het eindexamen havo met toekenning van het *judicium cum laude* indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:

- a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:

- de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer berekend op grond van artikel 50, tweede lid van het Eindexamenbesluit VO, en de vakken van het profieldeel, en
- het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en

- b. ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 50.

Artikel 33: herkansing cse

1. Zodra de uitslag is vastgesteld, deelt de directeur deze tezamen met de eindcijfers aan iedere kandidaat mede. Hij maakt daarbij melding van het bepaalde in en op grond van het tweede tot en met het vierde lid.
2. Elke kandidaat mag na de eerste uitslagbepaling voor één vak uit zijn pakket een Centraal examen afleggen voor zover de drie tijdvakken daartoe de mogelijkheid bieden. Het hoogste van de cijfers behaald bij de herkansing en bij het eerder afgelegde centraal examen geldt als definitief cijfer voor het centraal examen. De kandidaat doet een schriftelijk verzoek tot herkansing aan de directeur.
3. Door het vragen van een herkansing wordt de uitslag een voorlopige uitslag.
4. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld met overeenkomstige toepassing van artikel 31 en aan de kandidaat medegedeeld.
5. Een kandidaat die in het eerste tijdvak het centraal examen voor een vak niet kon afleggen, kan in het tweede tijdvak zowel het centraal examen voor dat vak alsnog afleggen als een herkansing doen voor een ander vak.

Artikel 34: diploma en cijferlijst

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een lijst uit waarop zijn vermeld de cijfers voor het schoolexamen, indien zich dat voordoet volgens welk programma elk vak is geëxamineerd, en de cijfers voor het centraal examen, de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk, de beoordeling van het profielwerkstuk, en bij scholen voor vwo en havo de beoordeling van het vak LO, de eindcijfers voor de examenvakken, alsmede de uitslag van het eindexamen.
2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit.
3. Duplicaten van diploma's worden niet verstrekt.
4. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste tezamen een eindexamen vormen, worden de eindcijfers van de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bezwaar heeft.
5. Onze Minister stelt de modellen van de cijferlijst vast.
6. De directeur en de secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

IV OVERIGE REGELINGEN

Artikel 35: afwijking wijze van examineren

1. De directeur kan toestaan dat een lichamelijk of geestelijk gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die aangepast is aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:
  - a. leerlingen die in voorgaand jaar/voorgaande jaren gebruik gemaakt hebben van extra faciliteiten (zie hoofdstuk begeleiding in de schoolgids) ook bij de (school)examens van die faciliteiten gebruik kunnen maken. Zij moeten dit kenbaar maken voor 1 oktober van het examenjaar;
  - b. aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
  - c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.
3. Het bevoegd gezag kan toestaan dat ten aanzien van een kandidaat die met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt ten hoogste zes jaar onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie het Nederlands niet de moedertaal is, met betrekking tot het vak Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit. Voor zover wordt afgeweken van de voorschriften wordt deze afwijking medegedeeld aan de inspectie. De afwijking kan voor zover ze het centraal examen betreft, slechts bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten.

Artikel 36: bewaren examenwerk

1. Het werk van het centraal examen der kandidaten wordt gedurende tenminste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de directeur. Een kandidaat kan na de uitslag van het examen het gemaakte werk voor een bepaald vak op school inzien na schriftelijk verzoek aan de directeur op een door de directeur vast te stellen tijdstip onder toezicht en zonder recht op kopiëren. Een kandidaat die voor herkansing in aanmerking komt, heeft bovenstaande mogelijkheid voor het door hem te herkansen vak op een tijdstip voor de herkansing.

Artikel 37: slotbepalingen

1. Onverbreekelijk verbonden aan dit reglement is het programma van toetsing en afsluiting.
2. In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de directeur op basis van of in lijn met voorgeschreven wet- en regelgeving.

Vastgesteld door het bevoegd gezag op 1 augustus 2018